

Mål C-147/24 [Safi]ⁱ**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

26 februari 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Rechtbank Den Haag (Nederländerna)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

26 februari 2024

Klagande:

V

Motpart:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Saken i det nationella målet

Överklagande av ett beslut att neka härledd uppehållsrätt i Nederländerna enligt artikel 20 FEUF för en tredjelandsmedborgare som redan har uppehållsrätt i en annan medlemsstat och som är förälder till ett barn som är nederländsk medborgare och bosatt i Nederländerna.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av artikel 20 FEUF vid ett eventuellt beviljande av en härledd uppehållsrätt när en tredjelandsmedborgare vid nekad uppehållsrätt inte behöver lämna unionen, utan kan återvända till den medlemsstat där vederbörande har uppehållsrätt. Vilken betydelse som i detta fall ska tillmätas barnets beroendeförhållande till denna förälder, barnets bästa, respekten för familjelivet

ⁱ Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

och barnets eventuella behov av att utöva sin rätt till fri rörlighet. Artikel 267 FEUF.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

I Ska artikel 20 FEUF tolkas så, att det inte är uteslutet för en förälder som är tredjelandsmedborgare att beviljas en härledd uppehållsrätt i den medlemsstat där det underåriga barnet är medborgare, och där barnet vistas utan att ha utövat de rättigheter som följer av unionsmedborgarskapet, trots att denna förälder har uppehållsrätt i en annan medlemsstat?

För det fall det inte är uteslutet för en förälder som är tredjelandsmedborgare att beviljas en härledd uppehållsrätt i den medlemsstat där det underåriga barnet är medborgare, och där barnet vistas utan att ha utövat de rättigheter som följer av unionsmedborgarskapet, trots att denna förälder har uppehållsrätt i en annan medlemsstat:

II Följer det av artikel 20 FEUF, jämförd med artikel 5 a och b i direktiv 2008/115 och artikel 6.2 i direktiv 2008/115, att den beslutande myndigheten, när det föreligger ett sådant beroendeförhållande som motiverar att en härledd uppehållsrätt beviljas med stöd av artikel 20 FEUF, är skyldig att säkerställa att utövandet av rätten att fritt röra sig och uppehålla sig i medlemsstaterna är till barnets bästa och huruvida utövandet av familjelivet kan fortsätta innan den ålägger den förälder som är tredjelandsmedborgare att omedelbart bege sig till den medlemsstat där denna förälder har ett uppehållstillstånd eller någon annan form av tillstånd som ger rätt till vistelse, och ska dessa omständigheter beaktas vid bedömningen av ansökan om härledd uppehållsrätt?

Anförda unionsbestämmelser, anförda bestämmelser i internationell rätt och anförd rättspraxis från EU-domstolen

Artikel 3 i konventionen om barnets rättigheter (nedan kallad barnkonventionen)

Artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad Europakonventionen)

Artikel 20 FEUF

Artiklarna 7 och 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan)

Direktiv 2008/115/EG, artiklarna 5 och 6

Dom av den 5 maj 2022, Subdelegación del Gobierno och Toledo/XU och QP (C-451/19 och C-532/19), dom av den 8 mars 2011, Zambrano (C-34/09), dom av den 7 september 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Arten av uppehållsrätten enligt artikel 20 FEUF) (C-624/20), dom av den 22 juni 2023,

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Thailändsk mor till ett nederländskt underårigt barn) (C-459/20), dom av den 15 november 2011, Dereci (C-256/11), dom av den 14 januari 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Återvändande av ensamkommande barn) (C-441/19), dom av den 22 november 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Avlägsnande – Medicinsk cannabis) (C-69/21), och dom av den 11 mars 2021, Belgische Staat (Återvändande av en underårigs förälder) (C-112/20)

Förslag till avgörande i målen Zambrano (C-34/09), och Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Personer som identifierar sig med unionens värden) (C-646/21)

Anförda nationella bestämmelser

I artikel 8 i Vreemdelingenwet 2000 (2000 år utlänningslag) föreskrivs att en utlännings vistelse i Nederländerna är laglig endast om utlänningen är unionsmedborgare och vistas i Nederländerna med stöd av bestämmelser som antagits i enlighet med EUF-fördraget.

I punkt B10/2.2 i Vreemdelingencirculaire 2000 (2000 års utlänningscirkulär) föreskrivs att samtliga följande villkor måste vara uppfyllda för att en vistelse ska vara laglig:

- ”a. Utlänningen ska kunna styrka sin identitet och nationalitet
- b. Utlänningen har ett underårigt barn ... som är nederländsk medborgare.
- c. Utlänningen har den faktiska vårdnaden om det underåriga barnet, eventuellt tillsammans med den andra föräldern.
- d. Det föreligger ett sådant beroendeförhållande mellan utlänningen och barnet att barnet skulle bli tvunget att lämna unionen om utlänningen nekas uppehållsrätt ...”

Enligt denna bestämmelse ska en utlänning som avser att vistas i landet som vårdnadshavare inte beviljas uppehållstillstånd om utlänningen redan har uppehållsrätt i en annan medlemsstat.

Anförda nationella bestämmelser

- 1 V är marockansk medborgare och har tillsammans med sin nederländske/marockanske make en underårig son som är nederländsk medborgare. Sonen har en tal- och språkstörning och får specialundervisning. Föräldrarna, som bor tillsammans, har gemensam vårdnad om sonen. Fadern har på grund av medicinska besvär ingen arbetsinkomst, men mottar försörjningsstöd. Han är undantagen från arbetskravet.

- 2 V vistades under perioden 1999–2014 i Spanien och har uppehållsrätt där, som trots att hon ansökt hos spanska myndigheter om återkallande av denna rätt fortfarande gäller. Sedan 2014 vistas hon utan giltigt uppehållstillstånd i Nederländerna, och hon har aldrig varit i klammeri med rättvisan.
- 3 Hon ingav en ansökan om härledd uppehållsrätt som familjemedlem till en unionsmedborgare med stöd av artikel 20 FEUF, som Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreterare med ministerlika befogenheter för justitie- och säkerhetsfrågor, nedan kallas statssecretaris) avslog. Hon har inte ingett någon annan ansökan i Nederländerna. Fadern och sonen har i sin tur aldrig utövat sin rätt till fri rörlighet

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 4 V har gjort gällande att hon kan åberopa uppehållsrätt med stöd av artikel 20 FEUF, eftersom hennes son är beroende av henne. Som svar på statssecretaris beslut att neka henna uppehållsrätt har hon gjort gällande att hon måste beviljas uppehållstillstånd enligt artikel 8 i Europakonventionen.
- 5 Staatssecretaris motiverade sitt beslut att neka uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF med att V redan hade uppehållsrätt i Spanien. Staatssecretaris undersökte *ex officio* om V fortfarande kunde beviljas uppehållstillstånd enligt artikel 8 i Europakonventionen. Trots att statssecretaris slog fast att det i det aktuella fallet rör sig om familj- och privatliv i Nederländerna väger de nederländska myndigheternas intresse enligt statssecretaris emellertid tyngre än V:s och hennes familjs personliga intresse.
- 6 Beslutet att neka uppehållsrätt innebär samtidigt att V omedelbart måste lämna landet och bege sig till Spanien. Den underårige sonen kan följa med V och behöver således inte lämna unionen i dess helhet.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

a) Vad som utmärker en härledd uppehållsrätt

- 7 Enligt den hänskjutande domstolen följer det av EU-domstolens dom av den 5 maj 2022, XU och QP (C-451/19 och C-532/19), att beviljandet av en härledd uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF inte bara förutsätter att det föreligger en mycket särskild situation och ett beroendeförhållande, utan även att en sådan uppehållsrätt endast kan beviljas när ingen uppehållsrätt kan härledas ur unionens sekundärrätt eller nationell rätt (såsom i V:s fall). Härledd uppehållsrätt är nämligen till sin natur subsidiär.
- 8 I Nederländerna beviljas en härledd uppehållsrätt om det råder ett beroendeförhållande mellan den förälder som är tredjelandsmedborgare och det

nederländska barn som bor i Nederländerna och som (ännu) inte har utövat sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier. Om en uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF nekats undersöker staatssecretaris dessutom *ex officio* huruvida den berörda personen kan beviljas uppehållsrätt med stöd av artikel 8 i Europakonventionen, men inte huruvida uppehållsrätt kan beviljas med stöd av unionens sekundärrätt eller nationell rätt. Den nationella domstolen prövar i allmänhet inte heller *ex officio* om uppehållsrätt kan beviljas med stöd av någon annan bestämmelse.

- 9 Enligt den hänskjutande domstolen kräver artikel 8 i Europakonventionen och artikel 20 FEUF väsentligt olika bedömningar. I det första fallet kan staten göra en avvägning mellan sökandens individuella intresse (familjeliv) och statens intresse, och staten förfogar därvidlag över ett visst utrymme för skönsmässig bedömning. Sådana faktorer som eventuella objektiva hinder för uppbyggnaden av familjelivet i övrigt och barnets bästa kan således beaktas. I artikel 20 FEUF görs emellertid inte någon avvägning mellan de båda intressena. Det avgörande är endast graden av beroende mellan barnet och den förälder som är tredjelandsmedborgare.
- 10 Staatssecretaris nekade V uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF grundat på sin tolkning av EU-domstolens praxis i så mening att härledd uppehållsrätt endast beviljas om det finns ett sådant beroendeförhållande mellan den förälder som är tredjelandsmedborgare och barnet att barnet om denna förälder inte beviljas uppehållsrätt blir tvungen att lämna *unionen i dess helhet*.
- 11 Den hänskjutande domstolen vill i samband med prövningen av V:s ansökan enligt artikel 20 FEUF få klarhet i huruvida de principer som följer av EU-domstolens praxis ska tillämpas. Frågan är närmare bestämt huruvida V:s uppehållsrätt i Spanien innebär att det vid bedömningen av vad som är till hennes barns bästa räcker att konstatera att barnets rätt till unionsmedborgarskap garanteras genom att han inte är skyldig att lämna unionen.
- 12 Den hänskjutande domstolen anser att det av domen av den 7 september 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Upphållsrättens art enligt artikel 20 FEUF) (C-624/20), följer att det vid bedömningen av beroendeförhållandet mellan föräldern och barnet för barnets bästa ska tas hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Till dessa hör varaktig samlevnad mellan den förälder som är tredjelandsmedborgare och den förälder som är unionsmedborgare samt förekomsten av personliga och direkta kontakter med båda föräldrarna. Dessa villkor är uppfyllda i förevarande fall. Staatssecretaris undersökte emellertid inte aspekter som barnets bästa, huruvida det förelåg ett beroendeförhållande eller konsekvenserna för familjelivet innan uppehållsrätten nekades.
- 13 Enligt EU-domstolens dom i de förenade målen Subdelegación del Gobierno och Toledo (C-451/19 och C-532/19), är ett familjeband mellan en unionsmedborgare och en tredjelandsmedborgare inte i sig tillräckligt för att bevilja en härledd uppehållsrätt. Den hänskjutande domstolen anser att det av detta går att dra slutsatsen att EU-domstolen kräver att det ska finnas ett visst beroendeförhållande.

- 14 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att beroendeförhållandet mellan V och hennes barn var tillräckligt starkt för att motivera en härledd uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF. Utan denna uppehållsrätt skulle barnet vara tvunget att följa med V. Barnet står emellertid även i ett beroendeförhållande till sin far.
- 15 Om ett barn som är unionsmedborgare tvingas lämna unionen berövas det möjligheten att faktiskt åtnjuta sina rättigheter i unionen. Den hänskjutande domstolen har av EU-domstolens praxis dragit slutsatsen att det är just dessa rättigheter för barnet som motiverar beviljandet av en härledd uppehållsrätt. Uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF är inte en personlig rättighet för den förälder som är tredjelandsmedborgare, utan en rättighet som kan härledas från den omständigheten att det underåriga barn som är beroende av denna förälder är unionsmedborgare.
- 16 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida EU-domstolens praxis angående artikel 20 FEUF och skyldigheten att lämna unionen kan tillämpas fullt ut när den förälder som är tredjelandsmedborgare har uppehållsrätt i en annan medlemsstat än den där barnet är medborgare och vistas i.

b) Bedömning av beroendeförhållandet

- 17 Vid bedömningen av beroendeförhållandet ska det enligt EU-domstolen tas hänsyn till samtliga omständigheter samt till barnets bästa, såsom barnets ålder och känslomässiga utveckling. Enligt domen av den 22 juni 2023, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Thailändsk mor till ett nederländskt underårigt barn)* (C-459/20), kan barnets bästa inte anföras som skäl för att avslå en ansökan om uppehållstillstånd, men däremot utgöra ett hinder för att anta ett beslut som tvingar barnet att lämna unionen.
- 18 Europeiska kommissionen tycks av nämnda dom dra slutsatsen att barnets bästa emellertid inte utgör ett väsentligt övervägande vid bedömningen av en ansökan om härledd uppehållsrätt.
- 19 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida myndigheterna vid bedömningen av beroendeförhållandet endast ska ta hänsyn till barnets bästa och respekten för privatlivet och familjelivet, eller om dessa omständigheter fullt ut ska beaktas vid bedömningen och utgöra ett väsentligt övervägande i beslutsprocessen.
- 20 Hittills har domstolen endast nämnt barnets bästa vid tolkningen av de omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av hur starkt beroendeförhållandet är. Detta innebär inte nödvändigtvis att barnets bästa inte längre har någon betydelse. I tidigare mål stod nämligen bedömningen av beroendeförhållandet i centrum för bedömningen. Om den omständigheten att barnet – på grund av beroendeförhållandet – är tvunget att lämna den medlemsstat där barnet vistas och är medborgare i även är relevant vid bedömningen av

ansökan om härledd uppehållsrätt och således kräver en kompletterande och mer ingående prövning, ska barnets bästa beaktas vid denna prövning.

- 21 EU-domstolens praxis ger inget svar på dessa frågor. En sådan situation som den som är i fråga i förevarande mål har ännu inte tagits upp vid EU-domstolen. För den hänskjutande domstolen står det klart att i mål där den förälder som är tredjelandsmedborgare inte har fått uppehållsrätt i unionen på grund av att det inte förelåg något beroendeförhållande var barnets bästa endast en relevant faktor vid bedömningen av hur starkt detta förhållande var. Om bedömningen av huruvida det föreligger ett beroendeförhållande inte kan anses utgöra en fullständig bedömning av huruvida en härledd uppehållsrätt ska beviljas, uppkommer emellertid frågan hur den myndighet som är ansvarig för beslutet ska beakta barnets bästa vid den slutliga bedömningen av huruvida ansökan om härledd uppehållsrätt ska beviljas.

c) Behov av att utnyttja rätten till fri rörlighet

- 22 Beroendeförhållandet mellan V och barnet är sådant att barnet, om V inte beviljas uppehållsrätt, måste följa med henne och lämna Nederländerna, men inte unionen. Barnet tvingas således utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.
- 23 I domen i målet *Subdelegación del Gobierno en Toledo* konstaterade EU-domstolen att en folkrättslig princip utgör hinder för en medlemsstats möjlighet att neka sina egna medborgare rätten till tillträde till dess territorium och att uppehålla sig där. En medlemsstat får således inte ålägga en medborgare att lämna dess territorium. I förevarande mål resulterar emellertid beroendeförhållandet i just detta.
- 24 En härledd uppehållsrätt är ingen personlig rättighet som tillkommer den förälder som är tredjelandsmedborgare, utan en rätt som härleds från den omständigheten att det underåriga barn som är beroende av denna förälder är unionsmedborgare. Enligt den hänskjutande domstolen är det just barnets rättigheter som avgör huruvida barnets förälder ska beviljas uppehållsrätt.
- 25 För det fall EU-domstolen tolkar artikel 20 FEUF så, att V i förevarande fall inte måste beviljas uppehållsrätt i Nederländerna, innebär detta att barnet, som är unionsmedborgare, på grund av beroendeförhållandet är tvunget att utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.
- 26 Syftet med artikel 20 FEUF är att barnet ska behålla sina rättigheter som unionsmedborgare. I förevarande fall måste barnet utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier för att upprätthålla personliga kontakter med båda föräldrarna. Enligt den hänskjutande domstolen består kärnan i en rättighet även av friheten att inte utöva rättigheten. Denna frihet försvinner när barnet, på grund av beroendeförhållandet, måste följa med sin mor till Spanien.

- 27 Frågan är huruvida denna skyldighet för en underårig unionsmedborgare är motiverad när bedömningen endast avser huruvida barnet kan stanna kvar i unionen. Det görs inte någon mer ingående prövning av vad som är den underåriga unionsmedborgarens bästa och huruvida det ligger i dess intresse att utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.
- 28 Det kan ligga i barnets bästa att stanna kvar i den medlemsstat där det är medborgare. Barnets bästa beaktas inte om det endast är nödvändigt att bedöma huruvida ett nekande av en härledd uppehållsrätt innebär att unionsmedborgaren måste lämna unionen i dess helhet. Frågan är huruvida det i så fall är möjligt att avstå från en mer ingående prövning av barnets bästa, eftersom bibehållandet av de rättigheter som barnets unionsmedborgarskap ger motiverar att barnets förälder beviljas en härledd uppehållsrätt.
- 29 Enligt stadgan har varje barn rätt att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, och rätten till familjeliv ska respekteras. Familjeliv ska endast tillmätas betydelse vid bedömningen av hur starkt beroendeförhållandet är. Om en härledd uppehållsrätt nekas på grund av att den förälder som är tredjelandsmedborgare inte behöver lämna unionen, görs ingen mer ingående prövning av vilka konsekvenser detta får för familjelivet. I förevarande fall måste därför även maken bege sig till Spanien för att bevara familjens enhet.
- 30 Innan statssekreteris nekade V härledd uppehållsrätt undersökte statssekreteris inte vilka möjligheter familjen hade att fortsätta familjelivet i Spanien. Enligt V uppfyller fadern inte villkoren för permanent vistelse i Spanien. Barnet blir då tvunget att välja hos vilken förälder det ska vistas. Detta kan inte krävas av ett barn och ligger sannolikt inte i barnets intresse. Dessutom står barnet inte enbart i ett beroendeförhållande till den förälder som är tredjelandsmedborgare, utan även till den förälder som är unionsmedborgare.
- 31 Även om statssekreteris faktiskt undersökte denna omständighet mot bakgrund av artikel 8 i Europakonventionen, ansåg statssekreteris att statens allmänna intresse vägde tyngre. Den hänskjutande domstolen påpekar att V i samband med detta måste göra gällande och motivera sina intressen och vill få klarhet i huruvida statssekreteris har en mer omfattande undersökningsplikt i en sådan situation som den i förevarande mål.

d) Vilken vikt barnets bästa ska tillmätas

- 32 Enligt den hänskjutande domstolen omfattar barnets bästa mer än att ha och bibehålla de rättigheter som följer av unionsmedborgarskapet. Av EU-domstolens praxis (förslaget till avgörande i målet C-646/21, Staatssekreteris van Justitie en Veiligheid (Personer som identifierar sig med unionens värden), och domarna i målen Belgische Staat (Återvändande av en underårigs förälder) (C-112/20) och Belgische Staat (Gift underårig flykting) (C-230/21)), har den hänskjutande domstolen dragit slutsatsen att även om den underåriga inte är sökande, men

utgången av förfarandet får konsekvenser för den underårige, ska barnets bästa beaktas vid bedömningen av ansökan i detta förfarande.

- 33 EU-domstolen har redan slagit fast att barnets bästa kan åberopas för att förhindra att ett beslut fattas som tvingar barnet att lämna unionen i dess helhet. Det saknas emellertid rättspraxis angående en situation där barnet måste lämna sin egen medlemsstat. Den hänskjutande domstolen utgår inte automatiskt från att barnets bästa och respekten för familjelivet inte ska tillmätas någon vikt enligt EU-domstolen när ett barn, för det fall dess förälder nekas uppehållsrätt, inte är tvunget att lämna unionen, utan måste följa med sin förälder till en annan medlemsstat.
- 34 Enligt den hänskjutande domstolen är frågan vilken vikt som ska tillmätas de grundläggande rättigheterna i artiklarna 7 och 24 i stadgan, och hänvisar i detta avseende till generaladvokaten Sharpstons förslag till avgörande i målet Zambrano (C-34/09). I detta anges att utövandet av rätten till fri rörlighet görs med skydd av dessa grundläggande rättigheter.
- 35 Även om det vid bedömningen av en härledd uppehållsrätt räcker att konstatera att sökanden inte är skyldig att lämna unionen, är barnets bästa begränsat till konstaterandet att barnet behåller de rättigheter som följer av unionsmedborgarskapet. Frågan är om detta kan godtas i det specifika sammanhang som unionsmedborgarskapet ingår i.
- 36 Enligt artikel 24.2 i stadgan ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner. Skyddet av barnets bästa måste betraktas som ett allmänt mål för unionen. I unionsrätten tycks det emellertid inte uttryckligen föreskrivas att den beslutande myndigheten i varje enskilt förfarande ska fastställa vad som är barnets bästa.
- 37 Förenta Nationernas kommitté för barnets rättigheter klargjorde i sina allmänna kommentarer att och hur barnets bästa ska fastställas. När barnets bästa väl har fastställts ska detta vägas mot andra intressen. I sin dom i målet *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Återvändande av ensamkommande barn)* (C-441/19) påpekade EU-domstolen att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som involverar underåriga i ett förfarande, men uttalade sig i den domen inte om vilken vikt som barnets bästa ska tillmätas.
- 38 I målet *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Personer som identifierar sig med unionens värden)* (C-646/21) begärdes vissa preciseringar på denna punkt. I sitt förslag till avgörande i det målet föreslog generaladvokaten, i enlighet med sitt resonemang i punkterna 54, 56, 58, 60 och 61, att en materiell bedömning av en ansökan om internationellt skydd som inte beaktar barnets bästa i första hand, eller bedömer barnets bästa utan att först i varje enskilt förfarande fastställa vad som är barnets bästa, är oförenlig med unionsrätten. Enligt den hänskjutande

domstolen är svaret på frågan i mål C-646/21 även relevant för frågan om en närmare tolkning artikel 20 FEUF.

- 39 Det är svårt att förstå varför en medlemsstats rättsliga skyldigheter enligt barnkonventionen och stadgan inte, eller endast i mindre utsträckning, skulle vara tillämpliga vid bedömningen av en ansökan om härledd uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF. Om domstolen tolkar denna artikel så, att det endast är den underåriga sonens bibehållande av unionsmedborgarskapet som är relevant, och att V således inte har någon möjlighet att göra gällande en härledd uppehållsrätt enligt artikel 20 FEUF, ska V:s underåriga barns bästa inte undersökas närmare. I så fall kan statssekreteris inte uppfylla sin skyldighet enligt fördraget och unionsrätten att vid alla sina åtgärder, och således vid sitt beslut angående V:s ansökan, fullt ut ta hänsyn till barnets bästa.
- 40 Även om syftet med artikel 20 FEUF är att skydda unionsmedborgarens medborgerliga rättigheter anser den hänskjutande domstolen att detta inte kan leda till att barnets bästa – såsom barnets intresse av att kunna stanna kvar i sin medlemsstat och inte separeras från den förälder som är tredjelandsmedborgare – inte blir föremål för en mer ingående prövning och inte beaktas vid bedömningen av ansökan om härledd uppehållsrätt.

e) Respekt för familjelivet

- 41 I domen i målet Dereci (C-256/11) fann EU-domstolen att rätten till respekt för familjelivet inte är en av de viktigaste rättigheter som ställningen som unionsmedborgare ger upphov till och att denna rätt inte i sig räcker för att en unionsmedborgare som inte har utövat sin rätt till fri rörlighet ska omfattas av unionsrättens tillämpningsområde.
- 42 I förevarande fall är familjelivet dock en relevant faktor för att bedöma beroendeförhållandet. Eftersom det är uteslutet för V att få en härledd uppehållsrätt tillmäts familjelivet ingen vikt vid bedömningen av huruvida en sådan rätt ska beviljas.
- 43 Den härledda uppehållsrätten syftar till att skydda det faktiska åtnjutandet av de medborgerliga rättigheterna för den unionsmedborgare som står i ett beroendeförhållande till tredjelandsmedborgaren. Enligt den hänskjutande domstolen omfattar detta inte bara rätten till fri rörlighet, utan även stadgan. Frågan är således huruvida det är motiverat att inte tillmäta barnets familjeliv någon som helst vikt vid bedömningen av huruvida V ska beviljas en härledd uppehållsrätt. Statssekreteris beaktade inte alls denna familjelivsaspekt när statssekreteris fattade sitt beslut.

f) Genomförande av direktiv 2008/115

- 44 Avslag på en ansökan om härledd uppehållsrätt innebär att sökanden inte längre vistas lagligt i den medlemsstat där ansökan lämnades in. Enligt direktiv 2008/115

måste medlemsstaten då anta ett beslut om återvändande och, i förekommande fall, förelägga tredjelandsmedborgaren att omedelbart återvända till den medlemsstat där han eller hon har uppehållsrätt.

- 45 I princip reglerar direktiv 2008/115 endast utresa från medlemsstaterna och inte inresa till dessa. Ett avslag på en ansökan om härledd uppehållsrätt innebär emellertid även en olaglig vistelse och medför enligt detta direktiv således i princip en skyldighet att lämna Nederländerna. Enligt artikel 5 i direktiv 2008/115 ska medlemsstaterna när de genomför detta direktiv ta vederbörlig hänsyn till – bland annat – barnets bästa och familjelivet.
- 46 Domstolen har uttalat sig närmare om skyldigheten att ta hänsyn till barnets bästa (se dom av den 14 januari 2021 i mål C-441/19, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Återvändande av ett ensamkommande barn), punkterna 43–47, 51 och 60) och till familjelivet (se dom av den 22 november 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Avlägsnande – Medicinsk cannabis), C-69/21, punkterna 88–91) *innan* ett beslut om återvändande antas. Den hänskjutande domstolen har bett EU-domstolen att klargöra huruvida denna skyldighet har samma räckvidd och omfattning när det inte har utfärdats något beslut om återvändande, men den olagliga vistelsen upphör genom att tredjelandsmedborgaren åläggs att omedelbart bege sig till en annan medlemsstat.
- 47 Den hänskjutande domstolen anser att det av nämnda rättspraxis från EU-domstolen kan utläsas att det vid bedömningen av en ansökan om härledd uppehållsrätt måste stå klart för staatssecretaris att denne iakttar den skyldighet som föreskrivs i direktiv 2008/115 och därför måste beakta barnets bästa och familjelivet, samt följderna av ett avslag. Den hänskjutande domstolen vill att EU-domstolen ska klargöra hur skyldigheterna i direktiv 2008/115 förhåller sig till bedömningen av en ansökan enligt artikel 20 FEUF.
- 48 I förevarande fall har staatssecretaris inte närmare undersökt följderna av avslaget eller frågan huruvida familjen uppfyller villkoren för långvarig vistelse i Spanien. Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida det i en sådan situation som den som är aktuell i förevarande mål uppkommer en undersökningsplikt som gör det nödvändigt att kontrollera med spanska myndigheter om familjelivet kan fortsätta i Spanien.
- 49 Enligt EU-domstolens tolkning är de rättigheter som garanteras i artikel 7 och 24 i stadgan inte absoluta. Den hänskjutande domstolen har emellertid inte frågat EU-domstolen huruvida barnets bästa och familjelivet i Nederländerna innebär en skyldighet att bevilja V en härledd uppehållsrätt. Den har nöjt sig med att klargöra de bestämmelser enligt vilka staatssecretaris är skyldig att ålägga V att bege sig till Spanien och huruvida de följer för familjelivet som den påtvingade avresan till Spanien får utgöra en relevant omständighet vid bedömningen av huruvida V ska beviljas en härledd uppehållsrätt, och om så är fallet huruvida detta medför en undersökningsplikt för staatssecretaris.

- 50 Den hänskjutande domstolen vill även få klarhet i huruvida de skyldigheter som föreskrivs i artiklarna 6.2 och 5 i direktiv 2008/115 medför en liknande undersökningsplikt för myndigheterna vid bedömningen av en ansökan om härledd uppehållsrätt som ingetts av en förälder som är tredjelandsmedborgare.
- 51 Ett klargörande av ovanstående är nödvändigt för att den hänskjutande domstolen ska kunna avgöra det nationella målet.

ARBETS-DOKUMENT